

OPISKELUHUOLTO- JA PÄIHTEETTÖMYSSUUNNITELMA

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Opiskeluhuollon kokonaistarve	2
3 Opiskeluhuollon kokonaisuus	3
3.1 Yhteisöllinen opiskeluhoolto	4
3.2 Opiskeluhuollon työryhmät	4
4 Yksilökohtainen opiskeluhoolto opiskelijoiden tukena	5
4.1 Opiskeluhuollon palvelut	7
4.2 Yhteistyötahot	10
4.3 Asiakaskirjaukset ja opiskeluhuollon rekisterit	11
4.4 Opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuollon asiakkaana	12
5 Kodin ja koulun välinen yhteistyö	12
6 Opiskelijoiden suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	13
7 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	16
8 Toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa	17
9 Opiskeluhooltosuunnitelman toteutuminen ja seuranta	18
10 Ohjauksen ja tuen henkilöstön tehtävät opiskeluhuollossa	18
11 Ohjausta ja opiskelijahuoltoa sääteleviä lakeja ja ohjeistuksia	21
12 Päihteettömyyssuunnitelman tavoitteet	23
13 Päihteiden käytön ennaltaehkäisy	23
13.1 Nikotiinittomuuden ja päihteettömyyden edistäminen	24
13.2 Päihteiden käytön tunnistaminen	25
14 Toiminta päihdetilanteissa	26
Tapaus 1 Opiskelijan epäillään olevan päihtyneenä tai on päihtyneenä (järjestyssääntörikkomus)	28
Tapaus 2 Koulun henkilökunnalla herää huoli opiskelijan päihteiden käytöstä	29
Tapaus 3: Opiskelijalla löydetään päihteitä (hallussapito, myynti)	29
15 Huumausainetestaus	30
15.1 Huumausainetestauksen määräyksen prosessi	31
16 Tiedonsaantioikeus	32

1 Johdanto

Saimaan ammattiopisto Sampon (myöhemmin Sampo) opiskeluhoolto- ja päihteettömyyssuunnitelma sisältää ammatillisen koulutuksen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskeluhoollon ja päihteettömyyssuunnittelun käytänteet. Suunnitelmassa käsitellään lisäksi opiskelijoiden suojaamista väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Suunnitelma perustuu oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin (1287/2013), lakiin ammatillisesta koulutuksesta (531/2017), asetukseen ammatillisesta koulutuksesta (673/2017), oppivelvollisuuslakiin (1214/2020), lakiin tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (1215/2020), Suomen perustuslakiin (731/1999), yhdenvertaisuuslakiin (1325/2014), opetushallituksen opiskeluhoollon määräyksiin sekä muihin suunnitelmassa mainittuihin lakeihin ja ohjeistuksiin.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla tuetaan opiskelijan yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia. Opiskeluhoollon ensisijaisena tarkoituksena on edistää opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä. Tarkoituksena on edistää myös opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä Yhteisöllistä opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä koko oppilaitoksen henkilöstön sekä eri yhteistyötahojen kesken. Yksilökohtainen opiskeluhoolto tarjoaa opiskelijalle opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä monialaisen asiantuntijaryhmän tuen. Yksilökohtaista opiskeluhoolltoa toteutetaan tarvittaessa tiiviissä yhteistyössä huoltajien kanssa niin, että tilanteen vaatiessa myös heitä ohjataan eri palvelujen piiriin.

Opiskeluhoolto- ja päihteettömyyssuunnitelma on laadittu yhteistyössä opiskeluhoolltohenkilöstön kanssa. Opiskeluhoolto- ja päihteettömyyssuunnitelma löytyy ammattiopiston kotisivuilta. Sampon opetus- ja ohjaushenkilöstö perehtyy opiskeluhoolto- ja päihteettömyyssuunnitelmaan.

2 Opiskeluhoollon kokonaistarve

Samossa opiskelee ammatillisessa koulutuksessa noin 4000 opiskelijaa. Toimipaikat sijaitsevat Lappeenrannassa, Imatralla ja Ruokolahdella. Sampo on monialainen keskisuuri ammatillinen oppilaitos.

Opetusta toteutetaan yhteensä noin 60 ammatillisessa tutkinnossa. Ammatillisessa koulutuksessa voi opiskella perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja. Lisäksi tarjotaan tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVa).

Samossa jokainen henkilökuntaan kuuluva tukee ja kannustaa omalla toiminnallaan opiskelijoita opiskeluun. Lisäksi opinto-ohjaajat, erityisopettajat ja henkilöstö osallistuvat opiskeluhoollon toteuttamiseen.

Opiskelijoilla on opiskeluhoollollisen tuen tarvetta mm. opintoihin sitoutumisessa, opiskelutaidoissa, erilaisissa oppimisen pulmissa, elämän- ja arjenhallinnassa, vuorovaikutussuhteissa sekä terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Etelä-Karjalan hyvinvointialue tuottaa Sampoille opiskeluhoollon palveluja, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä

opiskeluterveyden palvelut. Opiskeluhoillon ja opiskeluterveyden palvelut ovat saatavilla oppilaitoksen ja hyvinvointialueen toimipisteissä.

Tuen tarpeen ilmetessä opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä ja kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana työpäivänä. Kuraattori tai psykologi arvioi asian kiireellisyyden yhdessä opiskelijan kanssa. Arviointi voidaan toteuttaa myös etäyhteydellä.

3.1 Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä oppimisympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien sekä opiskeluhoolto- ja palveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen koko henkilökunnalla on vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. Sampon yhteisöllisen toiminnan tavoitteena on tukea opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointia. Yhteisöllisyyttä edistetään mm. ryhmäytymisen, tutor- ja opiskelijakuntatoiminnan sekä erilaisten tapahtumien ja yhteistyöllä kolmannen sektorin kanssa.

Opiskelijaryhmien yhteisöllisyyden tukemiseksi on käytössä toimintamalli, jonka avulla opiskelijoiden ja opettajien on mahdollisuus puuttua ryhmässä ilmeneviin haasteisiin. Mallin avulla ryhmässä ilmeneviä haasteiden sijaan painotetaan hyvinvointia edistäviä tekoja.

Yhteistyötä tehdään monien opiskelijan verkostoon kuuluvien tahojen kanssa esim. huoltajat, opettajat, sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat, Kela, kolmannen sektorin palvelut ja perusopetus. Muiden viranomaisten, kuten poliisin, kanssa tehdään tarvittaessa yhteistyötä. Verkosto kootaan aina yksittäisen opiskelijan tai opiskelijayhteisön tarpeiden ja tilanteen mukaan. Verkostotyön tavoitteena on tukea opiskelijan kasvua ja kehitystä, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta sekä opiskelun etenemistä. Lisäksi huolehditaan siitä, että opiskelija saa tukea terveyteen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

3.2 Opiskeluhoollon työryhmät

Yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseksi on koottu työryhmiä, joilla on sovitut tehtävät.

Toimipistekohtaiset opiskeluhooltoryhmät

- koollekutsujana on sovitut ohjaushenkilöt.
- kokoontuu noin neljä kertaa lukuvuodessa, moniammatillisessa opiskeluhooltoryhmässä on opiskelijoita, opettajia, ohjaus- ja opiskeluhoollon henkilöstöä.
- ideoi, suunnittelee, kehittää ja järjestää toimipisteen viihtyisyyteen, hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen liittyviä asioita.
- tavoitteena lisätä osallisuutta, vaikutusmahdollisuuksia ja yhteisöllisyyttä
- THL:n terveellisen ja turvallisen kyselyn esitietojen kartoitus
- kouluterveyskyselyn tulosten toimenpiteet
- TEA-viisari –kyselyyn vastaaminen

Sampon opiskeluhooltoryhmä

- vastaa oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.
- työryhmässä on opetuksen, opinto-ohjauksen, erityisen tuen, psykososiaalisten palvelujen ja opiskelijaterveyden edustus.
- puheenjohtajana on ohjauspalveluiden koulutuspäällikkö.
- kokoontuu kaksi kertaa lukuvuodessa

Vastuuopettaja seuraa oman opiskelijaryhmänsä opintojen etenemistä ja poissaoloja aktiivisesti. Vastuuopettajilla on käytössään ryhmänsä Wilman työpöytä näkymä, mistä näkee

ryhmäläisten kokonaistilanteen yhdellä sivulla havainnollisesti. Vastuupettaja keskustelee opiskelijan kanssa, jos opinnot eivät etene suunnitellusti. Vastuupettaja ohjaa opiskelijaa tuen tai opiskeluhuollon palveluihin ja/tai järjestää tarvittavan palaverin.

Hyvinvoivan opiskeluryhmän rakentuminen alkaa jo koulutyön ensimmäisinä päivinä. Vastuupettaja suunnittelee **ryhmytymisen** yhdessä oman ryhmänsä kanssa. Ryhmytymisessä huomioidaan alan ominaispiirteet ja opiskelijoiden toivomukset. Ryhmytymisen tavoitteena on ryhmän ja vastuupettajan tutustuminen, yhdessä tekeminen ja keskusteleminen. Ryhmytyminen on prosessi, joka jatkuu koko opiskelujen ajan ja jota vastuupettaja tukee matkalla. Tutorit, opinto-ohjaajat, kuraattorit, oppilaitospastorit ja nuorisotyöntekijät voivat myös olla tukena ryhmytymisessä.

Samossa on käytössä **ryhmäedustajatoiminta**. Ryhmäedustajatoiminnalla lisätään opiskelijoiden osallisuutta ja vaikuttamista opiskeluun liittyvissä asioissa. Opiskelijakunnan ohjaaja kutsuu ryhmäedustajat koolle kaksi kertaa lukuvuoden aikana.

Ryhmäedustaja

- toimii oman ryhmän yhteyshenkilönä oppilaitoksen sisällä sekä tiedottaa ajankohtaisista asioista.
- tapaa koulutuspäällikköä pari kertaa lukuvuoden aikana koulutuspäällikön kokoon kutsumissa ryhmäedustajien tapaamisissa.
- osallistuu ryhmäedustajien tapaamisiin sekä mahdollisuuksien mukaan oman toimipisteen yhteisöllisyysryhmän tapaamisiin

Opiskelijakuntatoiminnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjän välistä yhteistyötä. Opiskelijakunta tapaa oppilaitoksen johtoa muutaman kerran vuodessa, tekee aloitteita opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi sekä järjestää yhteisöllisyyttä lisääviä tapahtumia.

Tutorit ohjaavat ja opastavat uusia opiskelijoita, järjestävät oppilaitoksen yhteisiä tilaisuuksia yhdessä henkilökunnan kanssa sekä edustavat ja esittelevät Sampon koulutuksia peruskouluissa ja muissa tapahtumissa. Opiskelijat voivat valita tutortoiminnan osaksi opintojaan. Henkilökunnasta valitut tutorohjaajat vastaavat tutoreiden ohjaamisesta.

Kuraattorit, oppilaitospastorit, nuorisotyöntekijä ja etsivä nuorisotyö pitävät yhdessä **kahviparkkia** vuoroin eri koulutusaloilla. Kahviparkki on matalan kynnyksen kohtaamispaikka, jossa opiskelijat ja henkilöstö voivat käydä juttelemassa ja luoda kontakteja keskenään. Kahviparkissa voi vieraila muitakin asiantuntijoita aina mahdollisuuksien mukaan. Kahviparkin lisäksi kynnyksettömiä kohtaamispaikkoja opiskeluhuolto tarjoaa avovastaanotoilla sekä jalkautumalla oppitunneille sovitujen tarpeiden ja toiveiden mukaisesti.

4 Yksilökohtainen opiskeluhuolto opiskelijoiden tukena

Opiskelijalla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon, johon voi kuulua Sampon opetus, ohjaus- ja tukihenkilöstön lisäksi:

- opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut, terveydenhoitaja, lääkäri
- monialaisen asiantuntijaryhmän tarjoama tuki.

Vastuopettajan ja oppilaitoksen henkilöstön on tuettava opiskelijaa ja ohjattava hänet tuen tarpeen ilmetessä soveltuviin tukitoimiin ja sovittava jatkotoimenpiteistä. Tarvittavat tukitoimenpiteet selvitetään ja sovitaan keskustellen opiskelijan kanssa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Opiskelija voi tarvita pedagogista ja/tai opiskeluhuollollista tukea. Yksittäisen opiskelijan asioita käsitellään koulun sisäisissä pedagogisissa palavereissa tai tarpeen vaatiessa opiskelijakohtaisessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

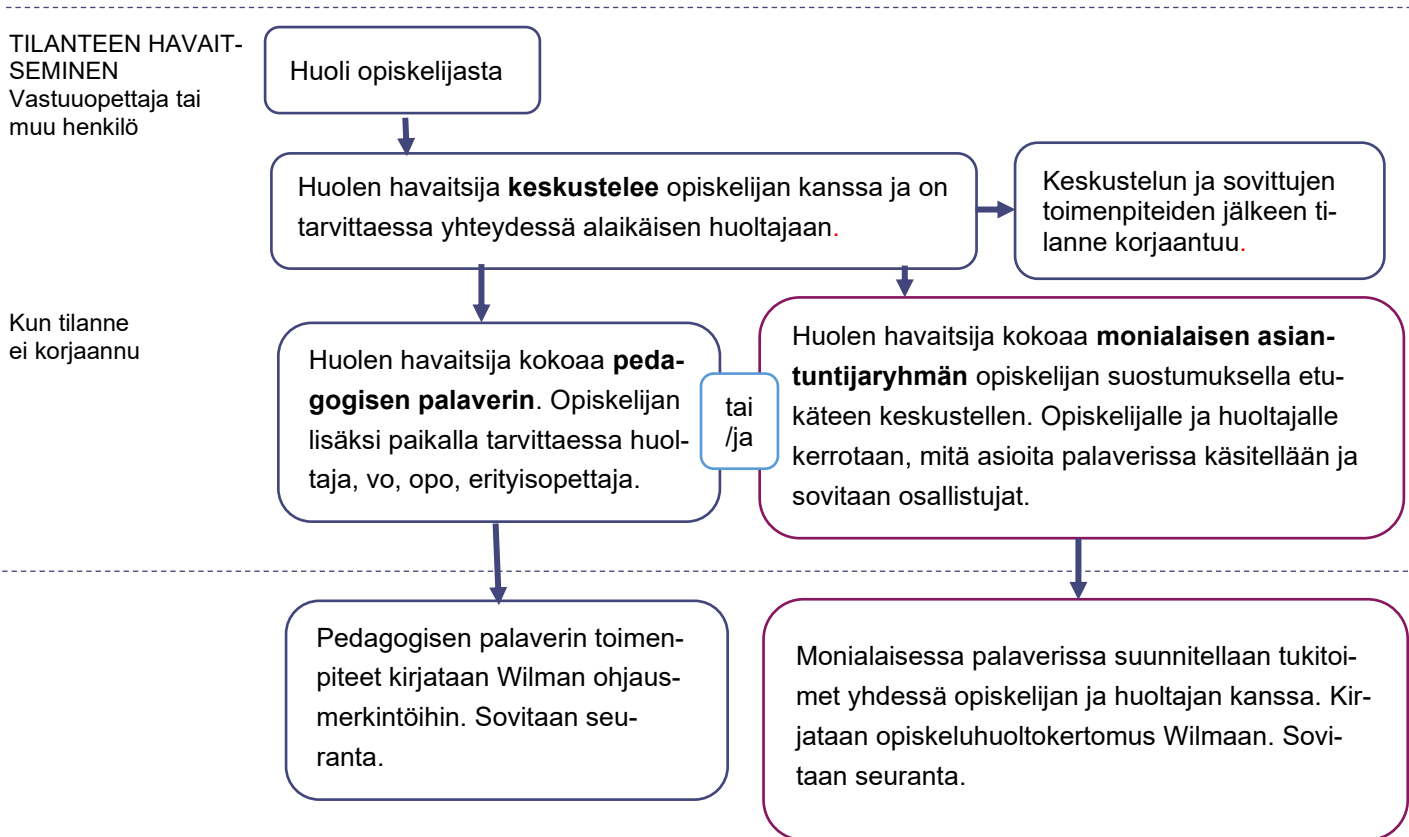
Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti opiskelijan tueksi silloin, kun hänen huoltansa aiheuttavan tilanteen selvittelyyn ja hoitamiseen tarvitaan eri ammattialojen asiantuntijoita. Monialaisen asiantuntijaryhmän kutsuu koolle se henkilö, jolla huoli opiskelijan tilanteesta herää. Monialaisessa asiantuntijaryhmässä on mukana vähintään koulutuksen järjestäjän edustaja ja opiskeluhoitopalvelujen edustaja opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan lisäksi. Kokoonpano sovitaan yhdessä opiskelijan kanssa.

Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Opiskelijan suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoillon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä. Suostumus kirjataan opiskeluhoitokertomukseen. Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa.

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoilosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 23 §).

Prosessi opiskelijan tukemisesta

4.1 Opiskeluhuollon palvelut

Sampon opetus-, ohjaus- ja tukihenkilöstön lisäksi Etelä-Karjalan hyvinvointialue tuottaa opiskeluhuollon palveluja, jotka koostuvat opiskeluterveydestä ja psykososiaalisesta opiskeluhuollosta (kuraattorit ja psykologit). Henkilöstöön kuuluvat palvelujohdon lisäksi lääkärit, terveydenhoitajat, kuraattorit ja psykologit, seksuaalineuvoja ja rajatun lääkkeenmäärämis-oikeuden omaavat terveydenhoitajat.

Opiskeluterveyden palveluihin on oikeutettu opiskelijat, jotka suorittavat ammatillista perustutkintoa, tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA), ammattitutkintoa tai erikoisammattitutkintoa tai niiden osia. Myös työvoimakoulutuksessa opiskeleva opiskelijalla on oikeus opiskeluterveydenhuollon palveluihin, jos hän opiskelee opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetussa oppilaitoksessa ja on opintotukeen oikeutetussa koulutuksessa. Palvelujen piiriin eivät kuitenkaan kuulu työsuhteessa olevat tai oppisopimus- tai yksityisopiskelijat. Kuraattori- ja psykologipalvelut kuuluvat kaikille perustutkinto-opiskelijoille ja oppisopimusopiskelijoille, mutta ei työvoimakoulutuksissa opiskeleville. Oppivelvolliset, jotka ovat erotettuina määrääjäksi kurinpitotoimena, ovat oikeutettuja kuraattori- ja psykologipalveluihin opiskeluhuollon palveluihin. Asuinkunnan palvelujen piiriin siirtyneet oppivelvolliset eivät ole oikeutettuja opiskeluterveyden palveluihin.

Opiskeluhoollon palvelujen tehtävänä on huolehtia kokonaisvaltaisesti opiskelijoiden terveydestä ja hyvinvoinnista. Tämä edellyttää säännöllistä yhteistyötä ja yhteydenpitoa opiskelijan, huoltajien tai muiden läheisten, oppilaitoksen henkilöstön sekä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tavoitteena on ylläpitää ja tukea opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä edistää opintojen sujumista. Painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä. Opiskeluhoollon henkilöstö osallistuu sovitusti Sampon opiskeluhooltoryhmän työskentelyyn ja oppilaitoksen kriisityöhön sekä toimipisteiden opiskeluhooltoryhmiin.

Opiskeluhoollon palveluissa kartoitetaan opiskelijoiden terveydentilan ja toimintakyvyn muutoksia sekä niistä mahdollisesti aiheutuvia haasteita. Tavoitteena on haasteita aiheuttavien muutosten varhainen tunnistaminen ja tilannetta korjaavien toimenpiteiden suunnitelmallinen käynnistäminen. Tarvittaessa opiskelija ohjataan tarvitsemansa erikoisalanhoidon piiriin.

Opiskelukykyyn vaikuttavan sairauden tai muun sairauden vaatiman hoidon tai lääkityksen järjestäminen arvioidaan opiskeluterveydessä yksilöllisen tarpeen mukaan. Erityisruokavalioiden järjestämiseksi opiskelijan on täytettävä erityisruokavaliolomake (opiskelijoiden intrassa) ja toimitettava opiskelijaravintolaan.

Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelut

Opiskeluterveyden ei-kiireelliset sairaanhoito palvelut ajanvaruksella numerosta 05 352 7260 ma-pe 7-20.

Kiireellisissä hoitoa vaativissa asioissa ota yhteys hyvinvointialueen päivystysavun numeroon 116 117.

Peruuttamattomalta terveydenhuolto/ajanvaraus peritään 18 vuotta täyttäneiltä sakkomaksu.

[Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 2026](#)

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen asiakasmaksut

Opiskeluterveys

Terveydenhoitaja

- hoidontarpeen arviointi ja tarvittava jatko-ohjaus
- opiskelijoiden lakisääteiset terveystarkastukset ensimmäisen tai toisen opiskeluvuoden vuoden aikana
- kutsuntatarkastukset kutsunnanalaisille
- terveysneuvonta ja ohjaus (esim. ravitsemus, ehkäisy ja seksuaaliterveys)
- ensiapu 112 ja kriisityö
- tiivis yhteistyö opiskelijoiden asioissa eri toimijoiden kanssa
- terveellisen, turvallisen ja hyvinvoivan opiskeluyhteisön ylläpitäminen ja kehittäminen sekä lakisääteisten, moniammatillisten terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastusten koordinointi neljän vuoden välein ja vuosittaisten seurantalaverien järjestäminen
- osallistuu monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn, tarvittaessa toimii koollektusujana
- osallistuu oppilaitoksen yhteisölliseen hyvinvointityöhön ja sen kehittämiseen
- terveydenhoitajien edustaja Sampon opiskeluhooltoryhmän jäsenenä
- terveydenhoitajamitoitus 4,63 htv (päivitetään lukuvuosittain)

Lääkäri

- lakisääteiset terveystarkastukset opiskelijoille
- kutsuntatarkastukset kutsunnanalaisille
- sairauksien arviointi, hoito ja tarvittaessa jatkohoitoon ohjaus
- osallistuu tarvittaessa yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn

Psykososiaalinen opiskeluhoito

Kuraattori

- tukee opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelumotivaatiota
- on oppilaitoksen sosiaalialan asiantuntija
- osallistuu oppilaitoksen yhteisölliseen hyvinvointityöhön ja sen kehittämiseen
- toimii moniammatillisessa yhteistyössä oppilaitoksen sisäisten ja ulkoisten verkostojen kanssa yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoitoon osalta
- kutsuu tarvittaessa koolle yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän ja osallistuu asiantuntijaryhmiin
- tukee keskeytysuhan alla olevia opiskelijoita ja koulupudokkaita
- kuraattorien edustaja toimii Sampon opiskeluhoitoryhmän jäsenenä
- kuraattorimitoitus 4,76 htv (päivitetään lukuvuosittain)

Vastaavan kuraattorin palvelut ovat käytävissä tarvittaessa. Ohjautumisesta vastaavalle kuraattorille vastaa oppilaitoksen alakohtainen kuraattori arvioimalla tilanteen ja ohjaamalla opiskelijan eteenpäin tarpeen mukaan.

Psykologi

- tunne-elämään ja mielenterveyteen liittyvien asioiden selvittely ja tuki
- keskusteluapu ammatilliseen suuntautumiseen liittyvissä kysymyksissä
- tarvittaessa oppimisvaikeustutkimukset
- työskentely opiskelijoiden ja heidän perheidensä kanssa
- osallistuu tarvittaessa yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn, tarvittaessa toimii koollekutsujana
- osallistuu oppilaitoksen yhteisölliseen hyvinvointityöhön ja sen kehittämiseen
- konsultoi tarvittaessa oppilaitoksen työntekijöitä psyykkiseen kehitykseen ja hyvinvoinnin tukemiseen liittyvissä asioissa
- psykologimitoitus 3.52 htv (päivitetään vuosittain)

Toisen asteen opiskeluhoitopalveluissa on ammattiryhmäkohtaiset esihenkilöt

- vastaavat opiskeluhoitoon palvelujen järjestämisestä opiskelijoille
- osallistuvat Sampon opiskeluhoitoryhmään, yhteistyöpalaveriin
- opiskeluterveyden esihenkilö osallistuu sisäilmatyöryhmään

Opiskeluhoitoon yhteystiedot löytyvät www.edusampo.fi ja ekhva.fi/hyvinvointialue sivuilta.

[Toisen asteen opiskelijoiden palvelut - Etelä-Karjalan hyvinvointialue](#)

[Opiskeluterveydenhuolto](#)

4.2 Yhteistyötahot

Huoli-ilmoitus (ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta)

Mikäli huoli herää, voi kuka tahansa tehdä huoli-ilmoituksen lapsesta tai aikuisesta. Ilmoituksen voi tehdä ilman henkilön suostumusta. Opiskelijan kohdalla huoli voi syntyä esimerkiksi silloin, kun opiskelija näyttää kykenemättömältä huolehtimaan itsestään ja turvallisuudesta. Ilmoitus on mahdollista tehdä nimettömänä tai yhdessä asiakkaan tai nuoren kanssa. Mikäli teet ilmoituksen omalla nimelläsi, on huoli-ilmoituksen kohteella oikeus saada tietää ilmoituksen tekijän nimi. Ammatillaiset käsittelevät huoli-ilmoituksen tiedot ja arvioivat palvelutarpeen. Ilmoituksen voi täyttää Etelä-Karjalan hyvinvointialueen kotisivuilla. Linkki [Ilmoita huolesta - Etelä-Karjalan hyvinvointialue](#)

Lastensuojelu

Lastensuojelulla on tarkoitus turvata nuoren oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Opetustoimen henkilöillä on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos he huomaavat lapsen terveyden tai kehityksen olevan vaarassa. Lastensuojelun ilmoitusvelvollisuus koskettaa myös muuta oppilaitoksen henkilöstöä. Ilmoitusvelvollisuus menee ammatillisen koulutuksen salassapitosäännösten edelle. Ilmoitus tehdään sähköisesti hyvinvointialueelle nuoren asuinkunnan mukaan (Lastensuojelulaki 417/2007, 25 §). Kuraattori avustaa tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen tekemisessä. Ilmoituksen voi täyttää Etelä-Karjalan hyvinvointialueen kotisivuilla. Linkki [Lastensuojeluilmoitus - Etelä-Karjalan hyvinvointialue](#)

Yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi

Toisesta henkilöstä, itsestä tai perheestään on mahdollista tehdä yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi. Mikäli teet yhteydenoton toisesta henkilöstä, on sinun kysyttävä häneltä suostumus sosiaalipalveluiden yhteydenottoon. Ammatilainen voi täyttää yhteydenoton asiakkaan kanssa yhdessä. Ilmoituksen voi täyttää Etelä-Karjalan hyvinvointialueen kotisivuilla. Linkki [Ilmoita huolesta - Etelä-Karjalan hyvinvointialue](#)

Etsivä nuorisotyö

Ammattiopisto tekee yhteistyötä etsivän nuorisotyöntekijöiden kanssa. Nuorisolaki velvoittaa koulutuksen järjestäjää luovuttamaan tiedot kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten alle 29-vuotiaasta nuoresta, joka keskeyttää (=eroaa) opinnot ammatillisessa koulutuksessa. Etsivän nuorisotyön palvelut löytyvät kuntien omilta kotisivuilta.

Oppivelvollisten osalta ei ole tietojen luovutusvelvollisuutta etsivälle nuorisotyölle. Kun oppivelvollisen oppivelvollisuus keskeytyy, niin siitä tulee ilmoittaa oppivelvollisen asuinkunnalle. Ilmoitus tehdään Valpas-palvelujärjestelmään. Kunnat nimeävät yhteyshenkilön, jolla on ohjaus- ja valvontavastuu. Asuinkunnan oppivelvollisuudenvälvoja ottaa yhteyttä eronneeksi katsottuun oppivelvolliseen ja hänen huoltajaansa ja voi osoittaa paikan tutkintoon valmentavaan koulutukseen.

Seurakuntien oppilaitostyö

Seurakuntien nimetyt oppilaitospastori ja nuorisotyöntekijät ovat kaikkien opiskelijoiden käytettävissä sielunhoidollisissa ja muissa erityiskysymyksissä. Oppilaitospastori päivystävät oppilaitoksissa, osallistuvat opiskelijoiden ja henkilöstön eri tapahtumiin esim. ryhmäytymispäiviin ja lukukauden päätöskirkkoihin. Oppilaitospastori on käytettävissä tukemaan oppilaitoksen opiskelijoita, ryhmiä, yhteisöllisyyttä ja henkilökuntaa. Hän osallistuu pyydettyä myös opetuksen yhteydessä keskusteluihin, joissa käsitellään etiikkaa, ihmissuhdeasioita, arvoja tai suvaitsevaisuutta. Oppilaitospastorilla on erityisosaamista kriisityössä ja uskonnollisissa kysymyksissä.

[Lappeenrannassa ja Imatralla toisen asteen oppilaitoksissa toimii oppilaitospastori.](#)

Ohjaamo

Ohjaamosta saa apua työhön ja työnhakuun, opiskeluun, asuntoihin, raha-asioihin ja moniin muihin elämään liittyvissä pohdinnoissa. Ohjaamon palvelut löytyvät kuntien kotisivuilta.

Mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut täysikäisille MIERI

Äkillisessä hoidontarpeessa voi hakeutua mielenterveys- ja päihdepäivystykseen. Mielenterveyshaasteissa voi ottaa yhteyttä soittamalla mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden palvelunumeroon puh. 05 3524610 tai Oma Ekhva sovelluksen chat –palvelukanavan kautta.

Sosiaali- ja kriisipäivystys

Tukea, apua, ohjausta ja neuvontaa erilaisissa akuuteissa sosiaalisissa hätä- ja kriisitilanteissa ympäri vuorokauden, puh. 040 651 1828.

Lasten ja nuorten talon palvelut alle 18-vuotiaille

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut on keskitetty Lasten ja nuorten talolle Lappeenrantaan ja Imatralla. Erilaisissa huolissa, elämän kriiseissä sekä kasvun ja kehityksen haasteissa voit ottaa yhteyttä Lasten ja nuorten talon palveluohjaukseen puh. 053522360 arkisin klo 8-15 tai Oma Ekhva sovelluksen chat –palvelukanavan kautta.

Työllistymistä tukevat palvelut

Ammattiopisto tekee lisäksi yhteistyötä Etelä-Karjalan työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden, SaimaanVirta ry:n, Laptuote-säätiön sekä maakunnan kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

4.3 Asiakaskirjaukset ja opiskeluhuollon rekisterit

Opiskeluhuollon kuraattorit ja psykologit sekä opiskeluterveys kirjaavat kaikki yksilötapaamiset potilas- ja asiakasrekistereihin. Samossa yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi (monialainen asiantuntijaryhmä) tarpeelliset tiedot kirjataan Wilman opiskeluhuoltokertomukseen.

4.4 Opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuollon asiakkaana

Opiskelijan asema perustuu oppilas- ja opiskeluhoitolakiin (1287/2013). Oppilas- ja opiskeluhoitolain 18 §:n mukaan opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhoitoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoitoa tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoitoon kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoitoa palveluja.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 19 §:n mukaan asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoitoa yhteistyötahoja taikka opiskelijan läheisiä. Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja taloudellisesta asemasta, terveydenhuollon tai sosiaalihoitoa asiakassuhteesta, myönnetystä etuudesta taikka tietoja henkilön muista henkilökohtaisista oloista tai yksityiselämää koskevasta tai sitä vastaavasta seikasta, jos tieto on tarpeen.

5 Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Yhteys kodin ja koulun välille pyritään rakentamaan heti opintojen alkuvaiheessa. Ensimmäisen vuoden opiskelijoiden huoltajille järjestetään vanhempainilta, jossa käydään läpi opintoihin liittyviä asioita sekä tutustutaan henkilökunnan ja huoltajien kesken. Vastuupettajat ja ohjaushenkilöstö pitävät tarvittaessa yhteyttä alaikäisen opiskelijan huoltajiin opintojen ajan sekä järjestävät tapaamisia tarpeen mukaan. Yhteydenpidon välineenä Samossa on Wilma-huoltajaliittymä.

Opintojen alkaessa opiskelijan ja hänen huoltajiensa henkilötiedot päivitetään DVV-rajapintajärjestelmän kautta opiskelijan henkilötunnuksen perusteella. Lisäksi opiskelija kirjaa huoltajien puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet Wilmaan. Koulutussihteeri toimittaa huoltajille sähköpostitse ohjeet Wilma-huoltajatunnuksen luomista varten. Vastuupettaja käy opiskelijan kanssa opintojen alussa ohjauskeskustelun, jossa laaditaan Wilmaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). Ohjauskeskusteluja käydään säännöllisesti opintojen aikana. Opiskelija ja huoltajat voivat seurata opintojen etenemistä Wilmassa.

Aloittavien ryhmien opiskelijoille järjestetään syksyn alussa Starttipäivät, jossa heidät perehdytetään Sampon käytänteisiin. Opiskelijat saavat myös Sampon ”me olemme apuna”-lehtisen, josta löytyvät kaikki tärkeimmät opiskelijan opintoihin, opintojen ohjaukseen ja –tukeen liittyvien henkilöiden sekä opiskeluhoitoa palveluiden yhteystiedot, ja kuvaukset henkilöiden toimenkuvista opiskelijan tukena.

Vanhempien/huoltajan vastuu lapsensa kasvusta, kehityksestä, koulutuksesta ja hyvinvoinnista on ensisijainen ja jatkuu 18 ikävuoteen asti, taloudellinen vastuu jatkuu 20 ikävuoteen

asti. Opiskeluhuollon yhteistyöverkosto auttaa tarvittaessa perheitä opiskelijoiden koulunkäyntiä ja hyvinvointia koskevissa kysymyksissä. Kun opiskelija täyttää 18 vuotta, hän voi sallia Wilma-huoltajaliittymän käytön jatkumisen. Oppilaitoksen henkilökunta ei saa keskustella täysi-ikäisen opiskelijan asioista huoltajien kanssa, ellei opiskelija ole antanut siihen lupaa.

Oppivelvollisuuslain mukaisesti oppivelvollisuuttaan suorittavien opiskelijoiden opintojen tulee edistyä HOKS:n mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän on seurattava opintojen edistymistä, tukitoimien riittävyyttä ja ohjattava opiskelija tarvittaessa tarkoituksenmukaisten palvelujen (sosiaali- ja terveystalvet, nuorisopalvelut, kuntoutuspalvelut) piiriin. Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus ilmoittaa huoltajalle, jos oppivelvollisen opinnot eivät edisty riittävästi. Huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisesti oppivelvollinen on katsottava opinnoista eronneeksi viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun hän on edeltävän kerran osallistunut henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaiseen opetukseen, näyttöihin tai osaamisen osoittamiseen.

6 Opiskelijoiden suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Sampon järjestyssäännöissä on määritelty tavat toimia siten, että taataan tasa-arvo sekä henkisesti ja fyysisesti turvallinen opiskeluympäristö kaikille. Järjestyssääntörikkomuksista (esim. aggressiivinen käyttäytyminen tai opetuksen häirintä) on koulutuksen järjestäjällä oikeus määrätä kurinpitotoimia.

Väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanteiden selvittelyssä otetaan huomioon kaikki osapuolet. Osapuolten kanssa keskustellaan ja kuullaan heidän näkemyksensä. Tapahtuneesta tiedotetaan aina alaikäisen opiskelijan huoltajille. Huoltajille asian ilmoittaa ensisijaisesti vastuupettaja.

Epäasiallisella kohtelulla tarkoitetaan häirintää, kiusaamista ja muuta epäasiallista käytöstä. Kiusaamiseksi katsotaan sellainen toiminta, joka on toistuvaa ja tietoista pahan mielen aiheuttamista toisille sanallisesti, fyysisesti tai epäsuorasti. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, pilkkaamista tai ryhmän ulkopuolelle eristämistä. Jokaisella opiskelijalla on oikeus turvalliseen ja hyvinvointia edistävään opiskeluympäristöön. Jokainen opiskelija ja henkilökuntaan kuuluva on vastuussa omalla toiminnallaan ja esimerkillään ammattiopiston turvallisuudesta ja hyvinvointia edistävästä oppimis- ja työympäristöstä. Opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Huomattuaan kiusaamista jokaisella henkilökuntaan kuuluvalla on velvollisuus puuttua siihen välittömästi. Kiusaamisen selvittelyyn pyydetään tarvittaessa avuksi opiskeluhoitohenkilöstöä, vastuupettaja tai koulutuspäällikkö. Kuraattori voi toimia kiusaamistilanteiden selvittelyssä yhdessä henkilöstön kanssa opiskelijan tai opiskelijaryhmän tukena. Kiusaamistilanteista tehdään tarpeen mukainen dokumentointi.

Jokaisella opiskelijalla ja henkilökuntaan kuuluvalla on oikeus fyysiseen ja henkiseen koskemattomuuteen. Väkivaltainen ja aggressiivinen käyttäytyminen on ehdottomasti kiellettyä, ja henkilökunnalla on velvollisuus puuttua siihen. Kaikki fyysiset väkivaltatapaukset käsitellään ja ilmoitetaan poliisille. On tärkeää, että poliisi saa väkivaltaepäilyyn liittyvät tiedot suoraan siltä henkilöltä, jolla on eniten ensi käden tietoa tapahtumista. Aggressiivisesti käyttäytyvälle tai väkivallan kohteeksi joutuneelle opiskelijalle on hyvä tarjota myöhemmässä

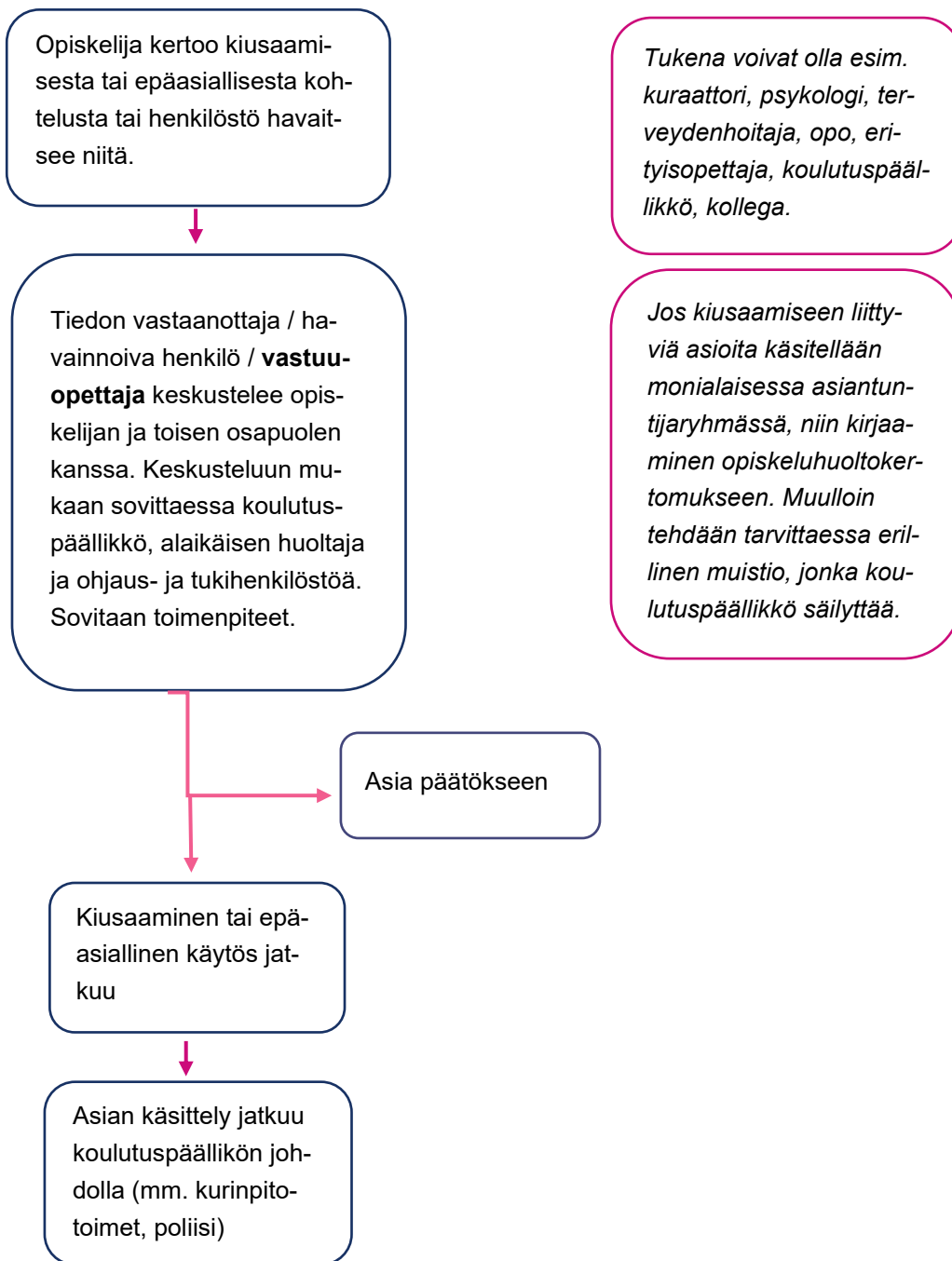
vaiheessa kuraattorin, psykologin tai terveydenhoitajan palveluita. Väkivaltatilanteiden aiheuttama akuutti hoidontarve ohjautuu Etelä-Karjalan hyvinvointialueen päivystyksellisiin palveluihin. Kaakkois-Suomen poliisilaitos on laatinut [ohjeistuksen kouluille kouluissa tapahtuvien lainvastaisten tekojen varalle](#).

Sukupuoleen perustuva häirintä ja ahdistelu ovat kiellettyjä. Sukupuolinen häirintä ja ahdistelu määritellään yksipuoliseksi fyysiseksi tai sanalliseksi käyttäytymiseksi, joka on aina kohteelle vastentahtoista tai ei-toivottua. Huomattuaan häirintää jokaisella henkilökuntaan kuuluvalla on velvollisuus puuttua siihen välittömästi. Opiskelijan tulee ilmoittaa häirinnästä vastuupettajalle tai opiskelijahuoltohenkilöstölle. [Lisätietoja](#).

[Ohjeet opiskelijoille seksuaalisen häirinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja siihen puuttuminen](#)

Prosessi kiusaamiseen ja epäasialliseen kohteluun puuttumisesta

7 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet kouluttautua ja kehittää itseään, saada palveluita ja edetä työuralla. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus tarkoittavat ensi sijassa ihmisarvon kunnioittamista ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta.

Tasa-arvo tarkoittaa jokaisen ihmisen yhtäläisiä mahdollisuuksia tehdä valintoja, opiskella, kehittyä työssään sekä tulla kohdelluksi ja palkituksi opiskelussaan ja työssään ilman asenteellisia tai rakenteellisia rajoituksia, jotka johtuvat sukupuolesta, iästä, kansalaisuudesta, vakaumuksesta tai muusta henkilöön liittyvästä seikasta. **Yhdenvertaisuus** perustuu Suomen perustuslakiin, jonka mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan. Elinikäisen oppimisen periaatteen mukaan, jokaisella kansalaisella on tasavertainen oikeus saada edellytystensä mukaista koulutusta.

Laki ammatillisesta koulutuksesta velvoittaa opettajia ja ohjaajia toimimaan niin, että opiskelijalla on mahdollisuus saavuttaa koulutusalan ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet. Opiskelija on oikeutettu henkilökohtaiseen ohjaukseen, joka edistää hänen ammatillista kehittymistään.

Samossa yhdenvertaisuuden lähtökohtana on yksilöiden yhdenvertainen kohtelu ja tasa-arvo. Yhdenvertaisessa ja tasa-arvoisessa työ- ja opiskeluympäristössä kaikilla on oikeus työskennellä ilman syrjintää ja häirintää. Syrjintä on kiellettyä sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn kuten iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tms. perusteella.

Syrjinnällä tarkoitetaan tekoa, joka asettaa yksilön tai kokonaisen ryhmän eriarvoiseen asemaan jonkin heidän piirteensä vuoksi ilman hyväksyttävää syytä. Kiellettyä syrjintää on myös henkilön asettaminen sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan muun muassa opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä tai opintosuoritusten arvioinnissa.

Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistävät toimenpiteet

Samossa huomiota kiinnitetään yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumiseen opetuksen ja ohjauksen käytännön toteutuksessa. Kaikkien toimijoiden on huolehdittava siitä, että opiskelijat voivat opiskella yhdenmukaisesti henkilökohtaisista ominaisuuksistaan huolimatta. Kaikkien opiskelijoiden on voitava hyötyä samanarvoisesti koulukseen liittyvistä toiminnoista ja järjestelyistä.

Opiskelijoita ja oppilaitosyhteisön muita jäseniä on kohdeltava yksilöinä – ilman heidän taustaansa koskevia oletuksia. Moninaisuuden huomioon ottaminen tarkoittaa, että ketään ei kategorisoida esimerkiksi hänen taustaansa yhdistettävien stereotyyppien kautta. Moninaisuudelle on tärkeää antaa tilaa kielenkäytössä, viestinnässä, visuaalisissa materiaaleissa ja tilaratkaisuissa.

Opiskelijaksi ottaminen

Opiskelijavalinta tehdään ammatillisen oppilaitoksen valintaperusteiden mukaisesti. Soveltuvuuskokeet ja -haastattelut laaditaan ja toteutetaan siten, että ne ovat tasapuolisia kaikille.

Terveydentila voi vaikuttaa ammatinvalintaan. Opetushallituksen tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset löytyvät [Hakijan terveys ja toimintakyky - Opintopolku](#).

SORA-lainsäädännön piiriin kuuluvilla aloilla voidaan opiskelijaksi ottaminen ja opiskelu oikeus evätä terveydentilan takia. SORA-aloilla voidaan jo hakeutumisvaiheessa pyytää lisäselvitystä terveydentilasta ja toimintakyvystä.

Edusampon kotisivuilta löytyy SORA-lainsäädännön piiriin kuuluvat Sampossa toteutettavat tutkinnot ja osaamisalat [Valintaan vaikuttavat tekijät](#).

Markkinointi- ja tiedotusmateriaaleissa käytetään tekstejä ja kuvia, jotka edistävät yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa ja kannustavat hakeutumaan eri aloille oman kiinnostuksen mukaan. Sampo näyttäytyy sosiaalisessa mediassa nykyaikaisena koulutuksen järjestäjänä.

Oppimisympäristö

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen, terveelliseen, esteettömään ja viihtyisään oppimisympäristöön. Turvallisuutta rakennetaan opiskelijoiden, huoltajien, opettajien ja koko henkilöstön yhteistyönä. Turvallinen opiskeluympäristö koostuu psyykkisistä, sosiaalisista ja fyysisistä tekijöistä. Fyysisesti esteettömiä oppimisympäristöjä Sampossa ovat Armilankatu 40 ja Pohjolankatu 10 ja Koulukatu 5. Kaikissa uusissa rakennusprojekteissa otetaan huomioon esteettömyys.

Opetuksen järjestäminen

Sampossa keneenkään ei saa kohdistaa loukkaavaa kohtelua, eikä keneenkään tule hyväksyä itseään loukkaavaa kohtelua. Henkilöstön on huolehdittava siitä, että opiskelijat eivät joudu syrjinnän tai häirinnän kohteeksi. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvonäkökulma olisi suositeltavaa huomioida opetuksen ja oppimateriaalin valmistelussa. Opetusta ei saa toteuttaa eikä oppimateriaalia saa käyttää ennakkoluulojen ja kaavamaisen perhe- ja työelämää koskevien sukupuoliroolien ja -jakojen luomiseen tai ylläpitämiseen.

Arviointi

Opiskelijoiden opintosuorituksia arvioidaan voimassa olevien määräysten ja ohjeiden mukaisesti todellisen osaamisen perusteella. Osaamisen arviointi noudattaa aina tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatetta ja on objektiivista. Osaamisen arviointi perustuu tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksiin ja osaamistavoitteisiin ja koulutuksen tavoitteisiin. Arvioinnin tasa-arvoisuutta parannetaan perehtymällä oman alan tutkinnon/koulutuksen perusteisiin sekä tiedottamalla opiskelijoille tutkinnon/koulutuksen toteuttamisesta, tavoitteista ja arvioinnista. Opettajat varmistavat, että työpaikkaohjaajat tuntevat tutkinnon perusteet ja ammattitaitovaatimukset.

Sampossa opiskelijoiden yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioita kehitetään Sampon hyvinvointitiimissä, jossa on henkilöstöä ja opiskelijoita. Sampon verkkosivuille on osio, johon on koottu tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää tietoa. Sampossa toteutetaan yhdenvertaisuuteen liittyviä kyselyjä kahden vuoden välein.

[Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus](#)

8 Toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskelijan kohdatessa äkillisen kriisin, uhka- tai vaaratilanteen hänen tulee ottaa yhteyttä oppilaitoksen henkilökuntaan. Henkilökunta toimii Sampon kriisitoimintaohjeen mukaan. Sampon kriisitoimintaohjeessa on sovittu toimintamallit kriisien johtamiseen, työnjakoon, viestintään ja jälkihoitoon. Hätätilanteessa soimitaan hätänumeroon 112.

Samossa on laadittu turvallisen oppimisympäristön toteuttamiseen opiskelijan turvallisuusohjeet, mikä löytyy opiskelijoiden intrasta, Simpasta. Opiskelijan turvallisuusohjeesta löytyy toimintaohjeet ympäristöön liittyviin uhka- ja kriisitilanteisiin. Vuosittain tehdään pelastautumisharjoituksia ja turvallisuuskävelyjä. Koulutusaloilla käydään opiskelijoiden kanssa läpi opiskelijan turvallisuusohjeet ja ammattialakohtaiset työturvallisuusmääräykset.

9 Opiskeluhoitosuunnitelman toteutuminen ja seuranta

Seurantatietoa kertyy mm. seuraavissa yhteyksissä:

- Kouluterveyskysely (thl.fi)
- Terveiden- ja hyvinvoinnin laitoksen keräämä kuntien ja oppilaitosten terveydenedistämisasiivisuutta kuvaava TEA-viisari (teaviisari.fi)
- Amispalaute (opiskelijapalaute)
- Yhdenvertaisuuskysely
- Amisbarometri
- Opiskelijoilta saatu palaute
- Huoltajilta saatu palaute

Opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain opiskelijoilta ja eri yhteistyötahoilta saadun palautteen perusteella. Toimipistekohtaisten opiskelijahuoltoryhmien edustajat raportoivat vuosittain käytänteiden toteutumisesta Sampon opiskeluhoitoryhmälle. Samossa seurataan opiskelijoiden poissaoloja, keskeyttämistä ja läpäisyastetta säännöllisesti. Tavoitteena on keskeytysten ennaltaehkäisy.

Opiskeluhoitollon toteutumista arvioidaan hyvinvointiprofiiliin, kouluterveyskyselyjen ja muiden kyselyjen ja palautteiden tulosten perusteella. Opiskelijoille, huoltajille, oppilaitoksen henkilökunnalle ja tarvittaville muille tahoille tiedotetaan kouluterveyskyselyiden ja muiden kyselyiden tuloksista.

10 Ohjauksen ja tuen henkilöstön tehtävät opiskeluhoitossa

Opiskelijalla on oikeus saada opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen. Ohjausta on oikeus saada eri oppimisympäristöissä ja henkilökohtaisesti.

Koulutuspäällikkö (ohjaus- ja tukipalvelut)

- vastaa opiskeluhoitollon ja opiskelun tuen kokonaisuudesta
- on Sampon edustaja maakunnallisissa opiskeluhoitollon ohjausryhmissä
- toimii Sampon opiskeluhoitolloryhmän puheenjohtajana
- tiedottaa opiskeluhoitollon asioista

Koulutuspäällikkö

- kutsuu tarvittaessa opiskelijan kuultavaksi
- vastaa kurinpidollisista ja työsuojelullisista toimenpiteistä
- vastaa opiskelijoiden hoitoonohjaussopimusten tekemisestä
- tekee päätöksen opiskelijaksi ottamisesta ja opiskelijan erottamisesta
- vastaa koulutusalan toiminnan kokonaisuudesta
- seuraa, että opiskelijoita tuetaan varhaisessa vaiheessa

Opintohallinnon asiantuntija

- vastaa opiskeluhuollon rekistereiden ylläpidosta

Koordinoiva erityisopettaja

- opiskelijoiden erityisen tuen ja ohjauksen koordinointi, konsultointi ja kehittäminen
- ohjaa ja tukee henkilöstöä erityisen tuen ja opiskeluhuollon asioissa
- allekirjoittaa erityisen tuen asiakirjat (erityisen tuen päätökset, mukautus- ja poikkeamispäätökset vamman tai sairauden vuoksi)
- laatii ja päivittää erityiseen tukeen liittyviä suunnitelmia, ohjeita ja dokumentteja
- osallistuu yhteistyöryhmiin ja verkostotyöhön
- toimii Sampon opiskeluhoitoryhmän sihteerinä

Vastuuopettaja

- on kokonaisvastuussa omasta ryhmästään
- suunnittelee ja toteuttaa ryhmäytymistä oman ryhmänsä kanssa
- ohjaa, tukee ja motivoi opiskelussa
- vastaa HOKSin laatimisesta ja päivittämisestä sekä osaamisen tunnustamisen käynnistämisestä
- seuraa ryhmänsä opintojen etenemistä ja poissaoloja/läsnäoloa ja tarvittaessa ottaa yhteyttä huoltajiin, opinto-ohjaajaan ja/tai erityisopettajaan
- ohjaa opiskelijaa yksilöllisissä opintopoluissa
- keskustelee opiskelijan kanssa silloin, kun herää huoli opintojen edistymisestä, poissaoloista, hyvinvoinnista tai käyttäytymisestä
- on yhteydessä alaikäisen opiskelijan huoltajiin varhaisessa vaiheessa
- ohjaa tarvittaessa opiskeluhuollon piiriin tai kurinpidollisiin toimenpiteisiin
- tekee Wilmaan ohjausmerkinnät (esim. yhteydenotot opiskelijaan ja huoltajiin, pedagogiset toimenpiteet, tieto ohjauksesta jatkotoimenpiteisiin)
- kutsuu tapauskohtaisesti huolen havaitessaan opiskelijan asioita käsittelevän monialaisen asiantuntijaryhmän koolle ja kirjaa opiskeluhohtokertomuksen
- organisoii ryhmänsä opiskelijapalautteen keräämisen

Opinto-ohjaaja vastuualueillaan

- ohjaa, tukee ja motivoi opiskelussa ja ammattiin valmistumisessa
- tiedottaa ohjauspalveluista aloittavissa ryhmissä
- antaa opinto-ohjausta henkilökohtaisesti ja eri oppimisympäristöissä
- on tukena osaamisen tunnustamisessa tarvittaessa
- suunnittelee yhteistyössä opettajien ja opiskelijoiden kanssa yksilöllisiä opintopolkuja
- tekee tiimiyhteistyötä vastuuopettajan ja erityisopettajan kanssa
- tekee yhteistyötä opetushenkilöiden, muiden ohjaushenkilöiden ja alaikäisten opiskelijoiden huoltajien kanssa opintojen, hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden tukemiseksi
- tekee opiskeluhohtotyötä yhteistyössä opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä verkoston kanssa
- kutsuu tapauskohtaisesti huolen havaitessaan opiskelijan asioita käsittelevän monialaisen asiantuntijaryhmän koolle ja kirjaa opiskeluhohtokertomuksen
- ohjaa jatko-opintoihin ja työllistymiseen
- osallistuu koulutusten markkinointiin sovitusti
- kehittää ohjauksen käytäntöjä
- vastaa peruskouluyhteistyöstä (ammatinvalinnanohjaus, sovitut markkinointitapahtumat Sampossa ja peruskouluissa, yhteistyöpalaverit)
- antaa uraohjausta ja hakuneuvontaa jatkuvan haun kautta tuleville

Erityisopettaja vastuualueillaan

- tukee erityisopiskelijaa ammattiin valmistumisessa
- tunnistaa erityisen tuen tarpeen vastuupettajan kanssa
- vastaa erityisen tuen prosessista (yhteydenotto huoltajiin, asiakirjojen laadinta, tukitoimien suunnittelu, seuranta ja päivitys)
- antaa erityistä tukea joustavasti yhteistyössä opettajien kanssa erilaisissa oppimisympäristöissä
- on opetus- ja ohjaushenkilöiden tukena erityisen tuen asioissa
- tekee tiimiyhteistyötä vastuupettajan ja opinto-ohjaajan kanssa
- osallistuu opiskeluhuoltotyöhön
- kutsuu tapauskohtaisesti huolen havaitessaan erityisen tuen opiskelijan asioita käsittelevän yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän koolle ja kirjaa opiskeluhuoltokertomuksen
- kehittää erityisen tuen käytäntöjä

Laaja-alainen erityisopettaja

- tunnistaa yhdessä erityistä tukea tarvitsevien tuen tarpeen alan erityisopettajien, vastuupettajien ja yto-opettajien kanssa
- konsultoi ja tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa (yto-opettaja, vastuupettaja, erityisopettaja, koulunkäynninohjaaja, oppimisvalmentaja, tarvittaessa huoltaja)
- vastaa HOKSin mukaisesti erityisen tuen opiskelijoiden ohjauksesta ja osaamisen kehittymisestä yto-aineissa yhdessä yto-opettajien kanssa
- avaa T1-osaamistaitotason opiskelijalle
- ohjaa ja tukee erityisen tuen opiskelijoita
 - samanaikaisopetus luokkatilanteissa opettajan tukena
 - pienryhmäopetus ja pajaohjaus
 - yksilöohjaus
- kehittää laaja-alaisen erityisopetuksen käytäntöjä
- osallistuu yto-opettajien sekä erityisopettajien palaveriin erityisen tuen asiantuntijana

S2-opettaja (Suomi toisena kielenä)

- organisoii kielikokeita ja osallistuu niiden pitämiseen ja arviointiin
- opettaa ja ohjaa S2-opiskelijaa opinnoissaan
- tukee muita opettajia kielitietoisessa opetuksessa ja muissa S2-asioissa

Oppimisvalmentaja

- antaa yksilö- ja pienryhmäohjausta Preikkispajalla
- ohjaa erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita
- tukee opiskelijaa kokonaisvaltaisesti elämänhallintaan ja opiskelunvalmiuksiin liittyvissä haasteissa

Oppilaitospastori

- tukee opiskelijoiden ja henkilökunnan henkistä ja hengellistä hyvinvointia
- osallistuu kriisityöhön
- kehittää ja vahvistaa oppilaitoksen opiskelijoiden ja henkilöstön yhteisöllisyyttä
- toimii Sampon hyvinvointityöryhmässä ja toimipisteiden opiskeluhuoltoryhmissä

Liikunnanohjaaja

- antaa liikunnanohjausta ja liikuntaneuvontaa
- toteuttaa taukoliikuntaa, liikuntakerhoja ja erilaisia liikuntatapahtumia
- toimii Sampon hyvinvointityöryhmässä ja toimipisteiden opiskeluhuoltoryhmissä

Koulunkäynninohjaaja

- antaa pienryhmäohjausta ja pajaohjausta
- toimii rinnakkaisohjaajana yhteisten aineiden luokkatilanteissa opettajan työparina
- opastaa koulutukseen ja oppilaitokseen tutustujia
- osallistuu ryhmäytymispäiviin
- ohjaa erityistä tukea tarvitsevia

Ammattihenkilö

- tekee tiivistä yhteistyötä opetushenkilöstön kanssa
- antaa pienryhmäohjausta
- toimii rinnakkaisohjaajana työtunneilla opettajan työparina
- opastaa koulutukseen ja oppilaitokseen tutustujia
- osallistuu ryhmäytymispäiviin
- ohjaa erityistä tukea tarvitsevia

Koulutussihteeri

- opastaa opintotuki- ja matkatukiasioissa
- valmistelee todistukset
- tekee opiskelijakohtaiset opintohallinnon kirjaamiset

Asuntolanohjaaja

- antaa yksilöohjausta asumiseen, opiskeluun, elämänhallintaan ja arkeen liittyvissä asioissa

Opiskelijakunnan ohjaaja

- ohjaa ja tukee opiskelijakunnan toimintaa
- kutsuu ryhmäedustajat koolle

Tutorohjaaja

- tiedottaa tutortoiminnasta
- rekrytoi uudet tutorit
- organisoii tutorit erilaisiin tapahtumiin
- ohjaa, kouluttaa ja arvioi tutoreita
- osallistuu toimipisteen yhteisölliseen työhön

Tutor

- osallistuu uusien opiskelijoiden ryhmäytymisiin
- esittelee omaa koulutusalaansa ja oppilaitosta sekä ammatillista koulutusta peruskoululaisille, huoltajille ja muille sidosryhmille erilaisissa tapahtumissa
- opastaa vierailevia ryhmiä oppilaitoksessa
- toimii vertaistukena uusille opiskelijoille
- osallistuu tutorkoulutuksiin, toiminnan suunnitteluun ja tutortapaamisiin

11 Ohjausta ja opiskelijahuoltoa sääteleviä lakeja ja ohjeistuksia

Lait ja asetukset:

- Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017)
- Asetus ammatillisesta koulutuksesta (673/2017)
- Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (1215/2020)
- Oppivelvollisuuslaki (1214/2020)
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)
- Lastensuojelulaki (417/2007)

- Nuorisolaki (1285/2016)
- Terveystieteiden laaki 1326/2010
- Tupakkalaki (549/2016)
- Suomen perustuslaki (731/1999)
- Tasa-arvolaki (609/1986)
- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
- Opintotukilaki (65/1994)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet ja tavoitteet sekä Opiskeluhoitosuunnitelman laatiminen ammatillisessa koulutuksessa (OPH-4906-2022)
- SORA-säädösten toimeenpano ammatillisessa koulutuksessa 2024, OPH

Sampon ohjeistus:

- Sampon järjestyssäännöt
- Vastuunopettajan Moodle kurssi
- Opiskelijan opintojen tukeminen ja poissaolo-ohjeistus
- Opintojen keskeyttämisen, eroamisen ja erottamisen periaatteet Sampossa

12 Päihteettömyyssuunnitelman tavoitteet

Opiskelijoiden päihteettömyyssuunnitelman tavoitteena on edistää opiskelu- ja työkykyä sekä terveyttä ja hyvinvointia. Tavoitteena on kouluttaa hyvinvoivia ammattilaisia, joilla on hyvät valmiudet oman työkykynsä ja hyvinvointinsa ylläpitämiseen. Tavoitteena on myös ennaltaehkäistä päihteiden käytöstä johtuvia ongelmia ja helpottaa puuttumista opiskelijan päihdeongelmaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Tähän päihdemalliin on kirjattu Saimaan ammattiopisto Sampon (myöhemmin Sampo) päihteisiin liittyviä linjauksia. Päihteettömyyssuunnitelma pitää sisällään toimintaohjeet päihteiden käytön ennaltaehkäisemiseksi, päihteiden käyttöön puuttumiseksi ja hoitoonohjausta varten.

Opiskelijan on oltava opiskelukuntoinen ja hänen tulee täyttää tutkintokohtaiset terveydentila- ja toimintakykyvaatimukset. On huomioitava, että päihderiippuvuus tai hoitoon sitoutumattomuus voi estää kokonaan alalla opiskelun ja ammatissa toimimisen. Huomioitavaa on myös se, että monella työpaikalla tehdään huumeetesti ennen työntekijän rekrytointia.

Päihteettömyyssuunnitelmassa on mainittujen toimenpiteiden taustalla mm. laki ammatillisesta koulutuksesta, oppilas- ja opiskeluhuoltolaki, työturvallisuuslaki, lastensuojelulaki, huumausaine- ja rikoslaki, alkoholilaki, tupakkalaki, SORA-lainsäädäntö.

Samossa tiedotetaan jo hakeutumisvaiheessa terveydentila- ja toimintakykyvaatimuksista ammattiopiston nettisivuilla.

13 Päihteiden käytön ennaltaehkäisy

Ennaltaehkäisevän toiminnan merkitys päihdetyössä on tullut entistä tärkeämmäksi. Oppilaitoksen yhteisöllisyyttä edistämällä voidaan tukea opiskelijoiden sosiaalista vahvistamista. Samossa opiskelijakunta ja tutorit ovat aktiivisia erilaisten opiskelijoiden tapahtumien järjestämisessä. Myös ryhmäytymisellä ja hyvinvointiin liittyvillä tapahtumilla edistetään yhteisöllisyyttä. Ennaltaehkäisevää työtä on myös toimipiste-kohtaisten opiskeluhuoltoryhmien yhteisöllisyyden kehittäminen, poissaoloihin varhaisessa vaiheessa puuttuminen, ongelmakohtiin ratkaisun etsiminen ja terveyteen liittyvä opetus. Samossa toimii hyvinvointitiimi, jossa kehitetään yhdessä, opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointiin liittyviä asioita.

Ennaltaehkäisevää päihdetyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä opiskeluhoollon (=terveydenhoitajat, lääkärit, kuraattorit ja psykologit) ja erilaisten järjestöjen kanssa. Jokainen Samossa työskentelevä, joka on huolissaan opiskelijan mahdollisesta päihteiden käytöstä, ottaa asian puheeksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Opetus- ja ohjaushenkilöstö sekä opiskeluhoollon henkilöstö on avainasemassa havainnoimaan mahdollisia väärinkäytöksiä ja puheeksiottamalla viemään asiaa eteenpäin ja ohjaamaan opiskelijaa tukitoimien piiriin. Opiskeluterveydessä tehdään oppivelvollisille opiskelijoille terveystarkastukset ensimmäisen tai toisen opiskeluvuoden aikana ja muille opiskelijoille tarpeen mukaan.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (537/2017, 80 §) perusteella. Oikeus turvalliseen ympäristöön kattaa sekä psyykkisen että fyysisen ympäristön. Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt tai antaa muut oppilaitoksessa sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä opiskeluympäristön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön koskee myös työpaikalla järjestettävää koulutusta. Työnantaja tai koulutussopimustyöpaikan tarjoaja vastaa työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa opiskelijan työturvallisuudesta. Koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa työnantajalle tai koulutussopimustyöpaikan tarjoajalle työturvallisuusvastuusta.

Tietoa opiskelijoiden päihteiden käytöstä saadaan joka toinen vuosi valtakunnallisesti toteutettavalla kouluterveyskyselyllä. Tuloksia käsitellään Sampon opiskeluhoolloryhmässä ja toimipistekohtaisissa opiskeluhoolloryhmissä. Kyselyn tuloksista tiedotetaan myös huoltajille. Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella tehdään kehittäviä toimenpiteitä.

Päihdeasioissa voi neuvoa ja opastusta saada lisää mm. seuraavilta sivuilta:

[Linkki: Päihteillä oireilevan alaikäisen palvelupolku - Etelä-Karjalan hyvinvointialue](#)
[Mielenterveys- ja riippuvuushoidon palvelupolku - Etelä-Karjalan hyvinvointialue](#)

13.1 Nikotiinittomuuden ja päihteettömyyden edistäminen

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelija suuntaa valitsemansa alan ammattilaiseksi. Alakohtaisten taitojen ohella on tärkeää oppia myös työ- ja toimintakyvyn ylläpitämistä sekä työturvallisuusseikkoja. Monet työpaikat ovat nykyään nikotiinittomia. Työnantajat ovat yhä enenevässä määrin kiinnostuneita nikotiinittomista työntekijöistä, sillä tupakkatuotteiden käyttö kasvattaa riskiä monille työkykyä heikentäville sairauksille.

Sampon kampukset ovat nikotiinittomia ja päihteettömiä alueita. Tupakan, nuuskan, nikotiinipussit, sähkösavukkeiden sekä muiden tupakkatuotteiden ja tupakan vastikkeiden käyttö, hallussapito ja myynti on kielletty oppilaitoksen sisätiloissa, ulkoalueilla, oppilaitoksen opiskelijoilleen järjestämässä tilaisuuksissa,

matkoilla ja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa. Nikotiinittomuus tarkoittaa, että tupakointi, nikotiinipussit, nuuskan tai sähkösavukkeiden käyttö, hallussapito ja myynti on kielletty sisätiloissa, ulko-alueilla ja opiskelija-asuntolassa. Kielto perustuu tupakkalakiin (L549/2016).

Rikkomuksesta seuraa vastuuopettajan antama suullinen huomautus. Vastuuopettaja on yhteydessä alaikäisen huoltajaan ja kirjaa varoituksen Wilmaan. Toistuvista tupakkalain rikkomuksista voi seurata kirjallinen varoitus tai määräaikainen erottaminen. Rikkomusten jatkuessa seurauksena voi olla poliisiviranomaisen määräämä sakkorangaistus.

13.2 Päihteiden käytön tunnistaminen

Alkoholi

Alkoholi vaikuttaa jo pieninä annoksina keskushermoston toimintaan heikentäen kaikkien toimintojen kontrollia. Alkoholin käyttö voi näkyä mm. seuraavasti:

- aamukrapula eli pahoinvointi
- väsymys
- lievä vapina ja tärinä
- sammaltava puhe
- alkoholin haju

Huumeet

Huumeiden käyttö voi näkyä muutoksena olemuksessa ja käyttäytymisessä. Muuta huolta herättävää oireilua voi olla esimerkiksi:

- käyttäytyminen muuttuu, eristäytyy muista, epäsosiaalinen käyttäytyminen
- poissaolot ja heikentynyt koulumenestys
- poikkeuksellinen väsymys, uupumus tai sekavuus
- ylienergisyys, levottomuus, unettomuus
- ruokahaluttomuus, painonlasku, poikkeava hikoilu
- imelä, makea savuntuoksu vaatteissa ja hiuksissa
- pitempään jatkunut polttelu voi ilmetä silmien punoituksena ja valonarkuutena, jatkuvana yskänä sekä suun ja nielun kuivumisena
- pupillien koon muutokset

Puheeksiottamisen tueksi, kun huoli herää

- Jos olet huolissasi opiskelijasta, kerro omista havainnoistasi, esimerkiksi ”Olen huomannut, että..., vaikutat olevan väsynyt, levoton, ärtynyt...”

- Pyri läsnä olevaan kuunteluun, empaattiseen kohtaamiseen ja positiiviseen asenteeseen - ongelmat nähdään haasteina, jotka voidaan ratkaista eikä ”suurina virheinä”, joita opiskelija tekee.
- Muista että keskusteluja käydään aina luottamuksellisesti ja rakentavasti hyvässä hengessä.
- Keskustelujen tavoitteena on aina opiskelijan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, jaksamisen ja opiskelukyvyn tukeminen.
- Hyväksy, jos opiskelija kieltäytyy keskustelemasta aiheesta. Tärkeää on tarjota hänelle mahdollisuus keskustella. Pyydä opiskelijaa palaamaan asiaan myöhemmin, jos hänestä tuntuu siltä tai kysy asiasta myöhemmin uudelleen.

https://ehyt.fi/wp-content/uploads/2020/11/KUPLA_Puheeksiotto_opas_korkeakouluille_s.pdf

14 Toiminta päihdetilanteissa

Tähän lukuun on koottu Sampon päihteiden käyttöön puuttumisen toimintaohjeet. Päihteiksi luokitellaan alkoholi, huumeet, huumaustarkoituksessa käytetyt lääkkeet ja tekniset liuottimet sekä tupakkatuotteet (tupakka, nuuska, nikotiinipussit, sähkösavuke).

Oppilaitos haluaa tukea terveyttä ja työssä jaksamista edistäviä valintoja. Opiskelijan Hoks-lomakkeelle on lisätty kohta, jossa vastuuopettaja kertoo nikotiinituotteiden lopettamisen tuen mahdollisuuksista. Tärkeää on varhainen tukeminen. Jos opetus- ja ohjaushenkilöstöllä herää huoli opiskelijan päihteiden käytöstä, niin voi pyytää konsultointiapua opiskeluhuollosta. Opiskeluhuollon terveydenhoitajat, kuraattorit ja psykologit voivat antaa tukea päihteettömyyteen.

Lastensuojeluilmoitus tehdään alaikäisestä, kun on huoli alaikäisen hyvinvoinnista, päihteiden käytöstä tai positiivisesta huumausainetestituloksesta. Opetustoimen työntekijöillä on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus viipymättä huoltilanteessa. Lastensuojeluilmoitus tehdään aina opiskelijan kotikunnan sosiaalitoimeen. Epävarmoissa tilanteissa voit konsultoida hyvinvointialueen lastensuojelua tai kuraattoria. Viranomaisen ei voi tehdä lastensuojeluilmoitusta nimettömänä.

Tässä linkki Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lastensuojeluilmoituksen tekemiseen:

<https://www.ekhva.fi/asiakkaalle/kanssasi/perhe-ja-lapset/lastensuojelu/lastensuojeluilmoitus/>

Kurinpitotoimet

Päihtyneenä esiintyminen ja päihdyttävien aineiden hallussapito ja välittäminen on kielletty oppilaitoksen tai asuntolan sisätiloissa tai ulkoalueilla, oppilaitoksen opiskelijoille järjestämissä tilaisuuksissa, matkoilla ja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.

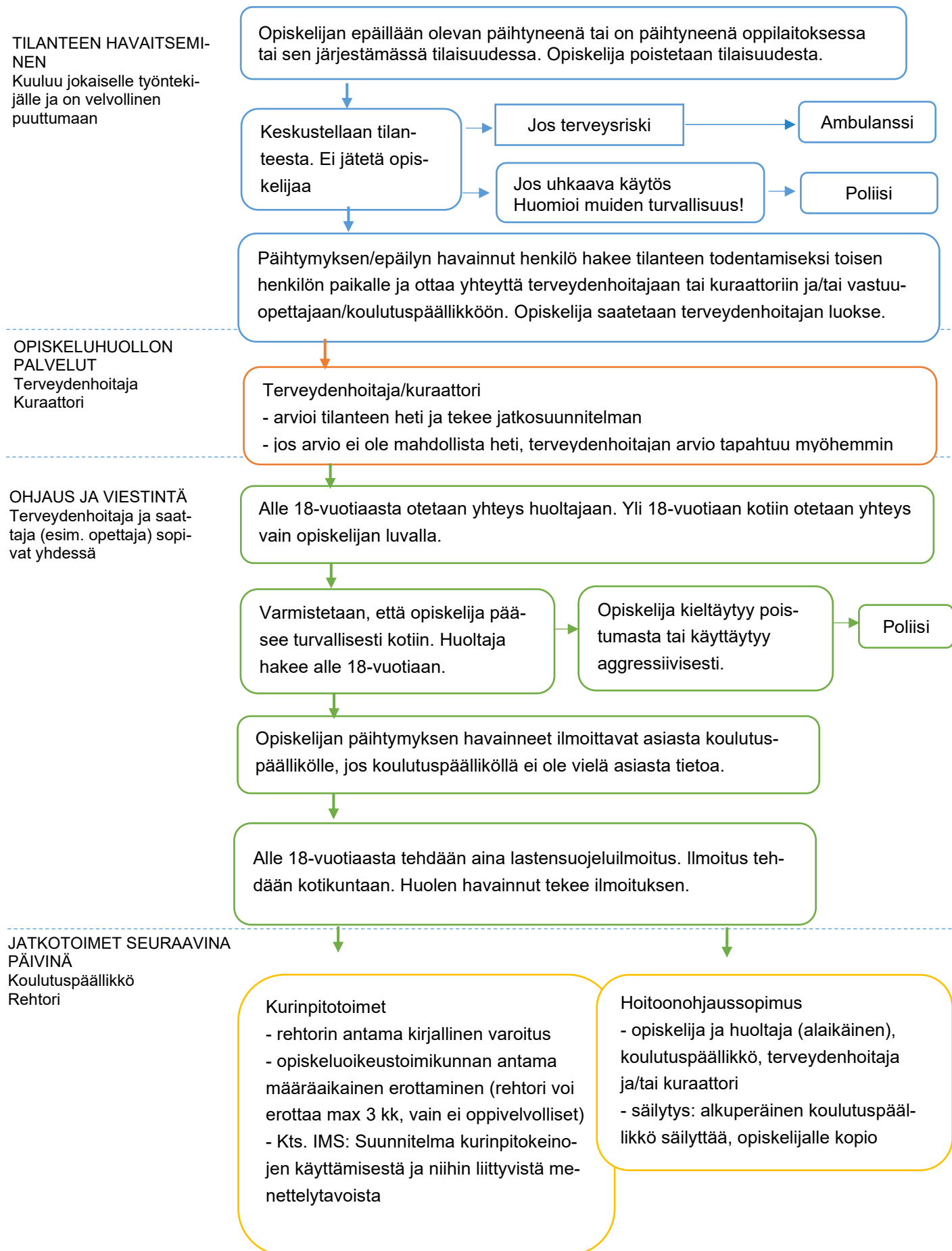
Kurinpitotoimet tilanteesta riippuen:

- suullinen huomautus (opettaja)
- poistaminen jäljellä olevan oppitunnin ajaksi (opettaja)
- opetukseen osallistumisesta epääminen (max 3 päivää) (koulutuspäällikkö)
- kirjallinen varoitus (rehtori, hallintopäällikkö valmistelee)
- määräaikainen erottaminen opiskelusta (rehtori max 3 kk ei oppivelvolliset, muut opiskeluoikeustoimikunta)
- määräaikainen erottaminen asuntolasta (rehtori max 3 kk ei oppivelvolliset, muut opiskeluoikeustoimikunta)

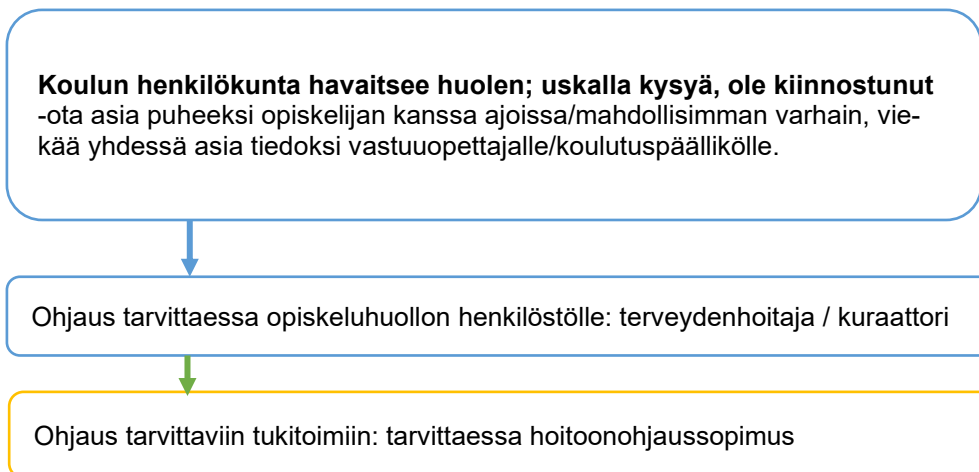
Tarkempaa tietoa kurinpidollisista linjauksista löytyy IMS: *Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista*

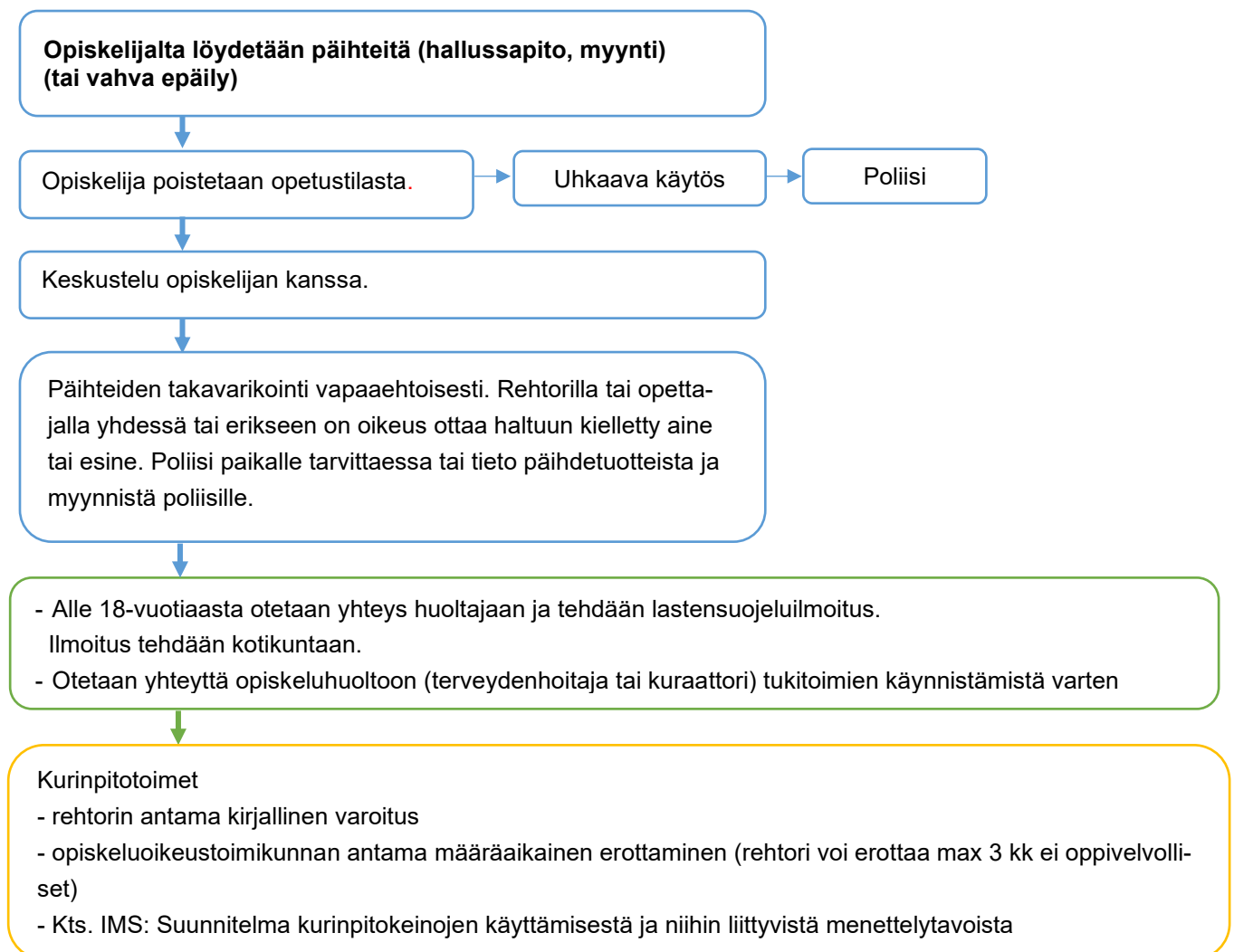
Tapaus 1 Opiskelijan epäillään olevan päihtyneenä tai on päihtyneenä (järjestys-sääntörikkomus)

Tapaus 2 Koulun henkilökunnalla herää huoli opiskelijan päihteiden käytöstä

Tapaus 3: Opiskelijalla löydetään päihteitä (hallussapito, myynti)

15 Huumausainetestaus

Koulutuksen järjestäjä voi SORA-lain pohjalta velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena koulutukseen kuuluvissa käytännön tehtävissä oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä, tai opiskelijalla on riippuvuus huumeista. Määräys koskee kaikkia tutkintoja. Testaamisen tulee olla välttämätöntä opiskelijan toimintakyvyn selvittämiseksi ja opiskelija toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja jossa huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena toimiminen:

- vakavasti vaarantaa opiskelijan itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä
- vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta
- vakavasti vaarantaa salassapitosäännöksiin suojattujen tietojen suojausta tai eheyttä
- merkittävästi lisää koulutuksen järjestäjän, työnantajan tai koulutussopimustyöpaikan tarjoajan hallussa olevien huumausainelaissa tarkoitettujen huumausaineiden laittoman kaupan tai leviämisen riskiä.

Jos laissa säädetyt huumausainetestauksen edellytykset eivät täyty, niin silloin toimitaan järjestys- ja kurinpitosisäätöjen mukaisesti.

Sora-prosessin käynnistyessä on hyvä järjestää monialainen palaveri tarvittavalla kokoonpanolla.

15.1 Huumausainetestauksen määräyksen prosessi

(SORA-säädös koskee huumausainetestauksen osalta kaikkia tutkintoja)

OPETTAJA TAI MUU
HENKILÖ

Jos opintoihin kuuluvissa **käytännön tehtävissä** (työsali, työpaikalla tapahtuva oppiminen) syntyy perusteltu epäily, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena TAI opiskelijalla on riippuvuus huumeista, veloitetaan opiskelija toimittamaan todistus huumausainetestistä. Sora-säädöksen ehdot täytyttävä.

Arvioidaan opiskelijan päihtymistila ja saatetaan opiskelija välittömästi terveydenhoitajan luokse. Työpaikan edustaja ottaa yhteyttä opiskelijan ohjaajaan ja sopii toimenpiteet.

KOULUTUSPÄÄLLIKKÖ

Koulutuspäällikkö tekee määräyksen huumausainetestaukseen Kts. IMS: SORA Huumausainetestausmääräys

Opiskelija
kieltäytyy
testistä

Kurinpitotoimet

TERVEYDENHOITAJAN
VASTAANOTTO
Terveydenhoitaja

Terveydenhoitaja antaa lähetteen huumausainetestaukseen laboratorioon.

TESTATTAVA

Testattava antaa
huumetestinäytteen

Testin tulos
positiivinen

Testin tulos
negatiivinen

Opiskelija osallistuu
opiskeluun normaalisti.

HENKILÖKUNTA TAI
OPISKELUTERVEYS

Alle 18-vuotiaasta tehdään aina lastensuojeluilmoitus. Ilmoitus tehdään kotikuntaan. Huolen havainnut tekee ilmoituksen.

JATKOTOIMET
Koulutuspäällikkö
Terveydenhoitaja
Rehtori
Opiskeluoikeustoimikunta

Hoitoonohjaussopimus

- koulutuspäällikkö, terveydenhoitaja, opiskelija ja alaikäisen huoltaja
- seurannan sopiminen
- koulutuspäällikkö säilyttää alkuperäisen ja opiskelijalle kopio

Kurinpitotoimet

- rehtorin antama kirjallinen varoitus
- opiskeluoikeustoimikunnan antama määräaikainen erottaminen (rehtori max 3 kk ei oppivelvolliset)
- Kts. IMS: Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Jos opiskelija kieltäytyy esittämästä huumausainetestiä koskevaa todistusta, hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Kirjallisen varoituksen jälkeen opiskelija voidaan määrätä uudelleen esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on edelleen perusteltua aihetta epäillä huumausaineiden käyttöä ja muut laissa säädetyt edellytykset huumausainetestiin määrittämiseksi täyttyvät. Jos opiskelija jälleen kieltäytyy esittämästä todistusta, voi koulutuksen järjestäjä erottaa hänet määräajaksi enintään vuoden ajaksi.

Positiivisen testituloksen myötä tehdään **hoitonohjauksopimus** (liite 1 tai sähköinen lomake IMS) yhdessä monialaisesti opiskelijan, alaikäisen huoltajan, terveydenhoitajan ja koulutuspäällikön kanssa. Hoitonohjauksopimuksen tavoitteena on tukea opiskelijaa päihteettömyyteen, opintojen etenemiseen ja työelämään siirtymiseen. Positiivisen testituloksen jälkeen opiskelija ei voi työsuojelullista syistä osallistua käytännön opetukseen ennen kuin on esittänyt kolme perättäistä puhdasta huumausainetestausta. Huumausainetestausta tehdään valvotuina virtsakokeina. Hoitoprosessin aikana teoriaopiskeluun voi osallistua, jos opiskelija on opiskelukuntoinen eli ei ole päihtynyt tai ei omaa vieroitusoireita päihteiden käytöstä. Jos opiskelija ei noudata hoitonohjauksopimusta eikä järjestyssääntöjä, seuraa siitä kurinpitomenettely. Jos huoli päihteiden käytöstä jatkuu, prosessi alkaa alusta.

SORA-tutkinnoissa päihderiippuvuus voi johtaa kurinpitotoimien ohella myös opiskeluoikeuden peruuttamiseen. Rehtori voi erottaa ei-oppivelvollisen korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi. Opiskeluoikeuden peruuttamisesta, palauttamisesta, yli kolmen kuukauden määräajasta erottamisesta, sekä opiskelusta pidättämisestä päättää koulutuksen järjestäjän asettama monijäseninen SORA-toimielin, jossa on mukana koulutuksen järjestäjän, opiskelijahuollon, opettajien, työelämän ja opiskelijoiden edustus.

16 Tiedonsaantioikeus

Henkilötietolaki määrittelee arkaluonteisiksi tiedoiksi terveydentilaa, sairautta, vammaisuutta tai henkilöön kohdistettuja hoitotoimenpiteitä koskevat tiedot. Opiskelijaksi hakijaa tai opiskelijaa koskevia terveydentilaan liittyviä arkaluonteisia tietoja saavat käsitellä vain ne koulutuksen järjestäjän edustajat, jotka valmistelevat, tekevät päätöksen tai antavat lausunnon opiskelijaksi ottamisesta, opiskeluoikeuden peruuttamisesta, opiskeluoikeuden palauttamisesta tai kurinpidosta. Pääsääntöisesti terveydenhuollon ammattihenkilö ei saa salassapitosäännösten vuoksi antaa asiakkaan terveydentilaan liittyviä tietoja ilman asianomaisen kirjallista lupaa. Kuitenkin terveydenhuollon ammattihenkilöllä on salassapitosäännösten estämättä oikeus antaa opiskelijan terveydentilaa ja toimintakykyä koskevia ja tehtävien hoidon kannalta välttämättömiä tietoja opiskeluyhteisön turvallisuuden varmistamiseksi seuraaville henkilöille:

- oppilaitoksen rehtorille tai johtajalle ja oppilaitoksen turvallisuudesta vastaavalle muulle henkilölle opiskelun turvallisuuden varmistamiseksi
- työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta vastaaville henkilöille opiskelijan sekä työpaikan henkilöstön ja asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi; sekä
- poliisille ja koulutuksen järjestäjän edustajalle, joka on ensisijaisessa vastuussa turvallisuusuhan selvittämisestä, välittömän turvallisuusuhan arvioimiseksi tai mikäli opiskelijan todetaan terveydentilan arvioinnissa olevan vaaraksi muiden turvallisuudelle.

Lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus antaa opiskelijan terveydentilatietoja opinto-ohjauksesta vastaaville henkilölle opiskelijan muihin opintoihin ja tukipalveluihin ohjaamista varten. Koulutuksen järjestäjällä on oikeus antaa opiskelijan terveydentilatietoja opiskeluterveydenhuollosta vastaaville henkilöille opiskelijan terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä tarvittaviin tukitoimiin ohjaamista varten.

Liite 1 Hoitoonohjaussopimus

(Löytyy myös sähköisenä IMS: hoitoonohjaussopimus)
(luottamuksellinen ja täytetään koulutuspäällikön toimesta)

Hoitoonohjaussopimuksen tavoitteena on tukea opiskelijaa päihteettömyyteen, opintojen etenemiseen ja työelämään siirtymiseen.

Hoitoonohjaussopimus tehdään _____ - _____ väliselle ajalle

Nimi _____ Henkilötunnus _____

Opintolinja ja luokka _____ Puhelin _____

Päihteiden käytöstä havaittuja vaikutuksia oppimispaikassa

- poissaolot
- päihteiden vaikutuksen alaisena opiskelupaikalla
- myöhästely
- poistuminen opiskelupaikalta kesken päivän
- vaaratilanne
- jotain muuta _____

1. Sitoudun päihdeongelmani vuoksi käymään hoidossa ja aloittamaan hoidon välittömästi.
2. Hyväksyn hoitotahon suosittelemat ja kanssani yhdessä laaditut hoitotavat. Olen tietoinen seuraamuksista, jos en noudata sopimusta.
3. Oppilaitoksella ja opiskeluterveydellä on oikeus valvoa, että noudatan hoidosta annettuja määräyksiä.
4. Hoidosta vastaavalla henkilöllä on oikeus ilmoittaa välittömästi terveydenhoitajalle, jos laiminlyön hoidosta annettuja ohjeita tai hoitokäyntejä.

Opiskelun jatkaminen edellyttää minulta:

- säännöllistä läsnäoloa tunneilla
- asiallista käyttäytymistä oppilaitoksessa / asuntolassa / työssäoppimispaikassa
- oppilaitoksen järjestyssääntöjen noudattamista
- en saa vaarantaa työturvallisuutta
- päihteettömyyttä oman ja toisten työturvallisuuden takaamiseksi

Ennen työsaliopetukseen paluuta tai työelämässä tapahtuvan koulutuksen aloittamista toimitan todistuksen 3 perättäisestä puhtaasta huumausainetestistä _____._____.20_____ mennessä. Seuloja voidaan ottaa kerran viikossa. Seuloja voidaan ottaa vain sovituissa hoitoyksiköissä. Jos sovittu seula-aika ei toteudu, katsotaan seulatulos positiiviseksi. Seuraava seula voidaan tuolloin ottaa viikon kuluessa.

Sopimustilanteessa nimetyllä yhteyshenkilöllä tai oppilaitoksen edustajalla on oikeus saada tietoja hoitoon osallistumisesta ja hoidon toteutumisesta. Oppilaitoksen yhteyshenkilöni on:

Suunnitelma mitä opiskelija voi opiskella seulojen tarkastelujakson aikana:

Seuranta ja muuta huomioitavaa:

Päiväys ____ / ____ 20 ____

Opiskelijan allekirjoitus

Opiskelijan huoltajan (alle 18 v.) allekirjoitus

Koulutuspäällikön allekirjoitus

Terveystoimittajan allekirjoitus

Tämän asiakirjan alkuperäinen kappale säilytetään koulutuspäälliköllä (sopimuksen voimassaolo + 2 vuotta).

Kopio annetaan opiskelijalle. Terveystoimittaja tiedottaa hoitavaa yksikköä sopimuksen sisällöstä.